

A Moszkvai Kamarazenekar koncertje

Még most is érzem a borzongást, ha eszembe jut a Vivaldi-műnek az a bizonyos tétele, amit megismételtek. Szombat este ott ültem az első sorban, szinte lehetni közelségben a zenekarhoz, s hamar lettem róla, hogy valami hátsóbb székre pályázzak. Egyszerűen nem volt tapodtatnyi hely a Moszkvai Kamarazenekar vártaulnuk-kelemes meglepetésként máris filharmoniai naptárba került koncertjén, meg ezúttal nem is bántam a máskor zavaró közelséget.

A Moszkvai Kamarazenekar és Rudolf Barsaj karmester szegedi bemutatkozását a világhíres együtteseknek, művészeknek kijáró várakozás előzte meg. S az ilyen koncertvárás mindig fokozottabb igényeket támaszt, az ember hajlamos túlzott követelménymércevel beülni a hangversenyre. Am

Vivaldi: Évszakok című vonószenekari költeményének előadása minden várakozást felülmúlt. Ez az együttes — most 18 vonóssal, Jevgenyij Szmirnov hegedűszólójával — olyan hihetetlenül nemes egyszerűséggel, a társas muzsikálás belső örömeinek tisztázza eszköztelenségével játszott, amelyre csak a legnagyobbak képesek. Mozart D-dúr divertimentója, vagy Prokofjev Továbbtűnő látomás című kompozíciója egyaránt valami egészen mélyről fakadó természetességgel szólt meg, csakúgy, mint a ráadásaként elsorolt amolyan utólagos „pótkoncert” anyaga. (Kiváltképp a Haydn-szerenád aratott hatalmas sikert.)

A Moszkvai Kamarazenekar a műfaj magas színvonalú interpretátora. Egy I. Musici di Roma súlyával mérhető!

Szegedi főiskolások Várnában

Minap érkezett vissza Szegedre a Tanárképző Főiskola Kardos Pál vezette női kara Várnából, ahová a nagyszabású májusi kórusfesztiválra — egy lengyel kórus társaságában, mint reprezentatív külföldi együttes — kaptak meghívást. Közel tíznapos kinti tartózkodásuk során két fellépésük volt: az egyik tervszerűen, a várnai fesztivál programjában, a másik viszont váratlanul, a szófiai rádió stúdiójában.

A várnai ünnepségeken — ahol a török iga alóli felszabadulás 90. évfordulójára emlékeztek — két helyi énekkarral szerepeltek közös koncerten, s a szegedi együttes repertoárszámai mellett bemutatott egy bolgár művet is, melyet itt szerzett kotta alapján, néhány óra alatt tanultak meg. A nagy közönségsiker mel-

lett felettebb értékes volt a zsűriben működő neves bolgár zenei szaktekintélyek kitüntető véleménye a kórusról. Többek között Georgij Dimitrov, a szófiai zeneakadémia professzora a helyi Narodno Delo című lapban így nyilatkozott: „a magyar lánykórus fellépése mély, különleges értelmet adott a fesztiválnak, a bolgár kar-nagyoknak volt mit tanulniuk ettől a kollektívától, mely éppoly magas színvonalon ápolja Bartók és Kodály hagyatékát, mint a régi vokális tradíciókat.”

A sikeres bemutatkozás eredményeként néhány nap múlva a szófiai rádió épületében álltak mikrofon elé, s 14 kórusművet — Bartók- és Kodály-sorozatát — összesen félórás műsoridőben énekeltek lemezre.

Nikolényi István

Felrobbantott pokol

Izgalmasabb környezetet film számára elképzelni sem lehet, mint amilyenlen ebben a szovjet alkotásban találkoztunk. A forgatókönyvíró A. Szalinszkij és a rendező I. Lukinszkij műve a második világháború idején egy diverzáns iskolában játszódik, amelyet a németek egy csendes kisvárosban működ-tetnek. A hallgatók volt orosz katonák, akiket egy hadifogolytáborból válogattak össze.

A különleges színhelyválasztásból következő izgalmat fokozza egy másik, a cselekménybeli. A diverzáns iskola hallgatói között ugyanis nemcsak olyan szovjet katonák vannak, akiket a németek választottak ki, hanem olyanok is, akiket a hadifogolytábor pártszervezete küldött oda, azzal a feladattal, hogy belülről robbantsák szét az iskolát. Egymásról természetesen mitsem tudnak, a kapott utasítás szerint akció közben kell majd felismerniük egymást.

Mi az oka, hogy ebből a vitathatatlanul nagyon izgalmas nyers anyagból nem született igazán izgalmas film? Mindenekelőtt az, hogy a rendező nem tisztázza pontosan, mit akar műve előterébe állítani: a helyzetek, a cselekmény izgalmaságát, vagy pedig a pokoli szituációban pártfeladatokat végrehajtó szovjet emberek pszichológiai analizisét. Ahelyett, hogy az egyik vagy a másik megoldást választotta volna, egy harmadik mellett döntött: a két filmtípus elemeit vegyítette. Így aztán az egyiknek nem eléggé izgalmas, a másiknak viszont nem eléggé mély a végeredmény.

A színészek közül a főszerepet játszó Gennagyij Bortnyikovot emeljük ki.

Ö. L.

Autóstop

Kocsink nesztelenül suhan az úton, mintha a tavasz áhítata halkítaná el a motorját. Jobbról-balról hófehér menyasszonyruhába öltözött gyümölcsfák bókálnak felénk, és a bolond szél olykor apró szíromleveleket havaz az útburkolatra.

Vezetőnk hirtelen leveszi lábát a gáztól, óvatosan fékezik, majd amikor már csak a lendület gurítja tovább a lassuló kerekeket, fejével jobb felé intve megszólal:

— Nicsak, mintha stoppolna...

Az út szélén, egy virágba borult bokor alatt, a kilométerkö mellett zsemlesárga vizsla ül, és jobb lábát valóban úgy tartja a magasba, mintha nekünk intene. Gyönyörű példány. Okos szeme ragyog a napfényben, és két nagy füle puhán lebben, amint az autó felé kapja a fejét.

Kocsink néhány méterre áll meg

tőle. Vezetőnk próbakeppen kinyitja az ajtót. A vizsla abban a pillanatban egyetlen lendülettel beugrik a kocsiba, és szépen, szabályosan, helyet foglal az ülésen, két első lábát a szélvédő alsó peremére helyezve.

— Mondtam, ugye, hogy autóstop — mondja a vezető, és gyorsuló iramban száguldunk tovább.

Új útítársunk szemmel láthatólag élvezi az autózást. Liheg a boldogságtól. Vöröses nyelve is kifittyan a szája szélén, amint jobbra-balra kapkodja a fejét.

Jó néhány kilométert röptülünk, amikor a kutya a sofőr felé fordul és vakkant néhányat. Nyilvánvaló, hogy megelégtelte az utazást és — köszöni a szívességet.

Megállunk. A vizsla hálásan végignyálja a vezető ajtónyitó kezét, majd kiugrik a kocsiból, óvatosan körülnéz, aztán átballag a másik oldalra, és magasba tartott orral kémlel utánunk.

— Vissza szeretné vitetni magát a betyár, új autóra les — véli vezetőnk. — Kipróbálom.

A kanyarodón túl, ahonnan már nem láthattuk, visszafordultunk. Vizslánk ott ül a helyén, és amint közeledünk hozzá, hirtelen magasba lendíti jobb első lábát.

A játék megismétlődik, a kutya a kocsiba repül, ismét elfoglalja előbbi helyét, és lihegve a boldogságtól utazik velünk. Első találkozásunk színhelye közelében csaholni kezd a nyitott ablakon kifelé.

Valaki áll az út mellett, közepkorú férfi. A vizsla a kocsiból egyenesen hozzáfut és boldogan körültekerül.

— Az autózás a szenvedélye — kapjuk meg a magyarázatot. — Ha kiszabadul a kertből, rögtön kifut ide az útra, és lesi a közeledő autót. Annak rendje és módja szerint stoppol. Fogalmam sincs, hogy hol és kitől tanulhatta. Örökké rettegszünk, hogy egyszer olyan kocsi veti szí föl, amely végképp megszöktesse a kisasszonyt. Mert hát ilyen természettel mi is lehetne más, mint kisasszony...

Magyar László

Vinkler László kiállítása

Szabadkán

A két testvérváros, Szabadka és Szeged képzőművészeti életét most egy újabb kapocs: Vinkler László tárlata fűzi szorosabbra, amely a szabadkai Városi Kiállítási Csarnokban vasárnap délelőtt Szilágyi Gábor festőművész üdvözlő szavaival nyílt meg. A megjelentek között ott volt Balla László mérnök, képviselő, Bela Duranczi műzeumigazgató, a Községi Skupstina Kulturművészeti Tanácsának elnöke, Mészáros Anna, a Szabadkai Közművelődési Község titkára, Ács József festőművész, a Képzőművészek Szerbiai Egyesülete vajdasági alosztályának alelnöke és Dragisa Radonjic, a Kultúrszékház osztályvezetője.

A kiállított képek, műfajukat tekintve fekete és színes monofotókat, tollrajzokat és tusöntvényeket — zömében az elmúlt évben a Nemzeti Galériában, majd Szegeden is bemutatott művek közül kerültek ki. Gondolatébresztő gazdaságukkal s a legmodernebb európai ízlés számára is jelentős formavilágukkal ezek a művek jól kapcsolódnak a vajdasági festők minden újba belelevő, kezdeményező, friss szemléletmódjához, ugyanakkor jól reprezentálják azt a szakmai művészetet, mesterségbeli tudást, amely a magyar képzőművészek legjobbjait jellemzi és munkásságukat meggyőzővé teszi. Ezért — úgy hiszem, a kötelező vendégbarátságon felül is — kedvező fogadtatásra, megértésre talál ez a bemutatkozás.

S nem csupán a figuratív, témáját a mitológiából merítő Prokrustes doktor anatómiája, vagy az Oidipusz-változatok, de az elvontabb, az anyagi jelenvalóságát szellemivé absztraháló Mártyélyi sorozat, a Kastély kertje, vagy az alsóvárosi motívumokat főlhasználó, az elmúlt pillanatot az időben megállítót varázsszerű képek is visszhangra találtak.

Külön meg kell emlékezni arról a szívélyes körültekintően gondos vendéglátásról, amellyel a vendégek „körültekintéséről” is igyekeztek

gondoskodni, bepillantást engedve a topolyai művésztelep életébe, a Bács-Topolyán szombaton megnyílt XXVII. kiállítás anyagába, s ugyanott megmutatva a számos középületet — iskolákat, éttermet — díszító, ottani művészek által készített, részben mozaik, részben kerámia-dekorációkat.

Miután az én megtisztelő feladatomból Vinkler László — aki egyébként Szabadkán született és élete első tíz évét is ott töltötte — a kiállítás közönségének bemutatni, és a tárlatot megnyitni, alkalmam volt ezt a vendéglátást és nagyvonalú szervezést megtapasztalni. Reméljük, hogy a cseregyezmény keretén belül minél gyakrabban kerül majd sor hasonló találkozások megrendezésére mindkét városban, annál inkább, mert — mint vendéglátóink mondták — erre igény van, hiszen a történelem, a közös kultúra, s nem utolsósorban a közös anyanyelv szellemi, eszmei értelemben összeköti őket.

Kulka Eszter

Képernyő

Zsákbamacska

Diákkori álmait valósítja most meg Abody Béla: a tv hat estén át alkalmat ad neki, hogy kedvenc színészeit a kamera elé idézhesse, s ott a maga abodys módján eltársalogjon velük.

Szombaton esett meg az első idézetés, amelyet oly nagy reményekkel vártunk, s amely — be kell vallani — csalódást okozott.

Hogy mi volt a baja az első Zsákbamacskának? Alighanem az, hogy a program gazdája nem tisztázta — esetleg nem tisztázhatta —, hogy mit is akar tulajdonképpen csinálni. Felidézni a maga kamasz emlékeit? Kifaggatni művészeinek néhány hátsóbb titkát? Elmerengeni a hajdan volt produkciókon? Efféle egyveleg kaptunk ugyanis szombaton, efféle se hideg, se meleg műsor-turmixot, amelyből éppen az hiányzott, ami miatt sok ezren odaültek a készülék elé: Abody Béla nagyon bumfordi és nagyon csillogó privát-humor.

Csak vártuk, történni fog valami eddig nem látott meglepetés, csak bizakodtunk, előbb-utóbb megleli a maga hangját az Abody-shaw. Nem történt, nem léte meg! S annál inkább nem, mert maguk a partnerül választott színészek sem értették, mit is kellene tenniük. Egy részük megpróbált a műsorvezető módján „privát” lenni, más részük viszont a kamera előtt is megmaradt az autogramkérőre váró „vezetősínészek”. Egyedül a kiváló művészi képességei miatt eddig is nagyon tisztelt — s most „szellemi” partnerként is remekelő — Bördy György vette a lassú kézzel osztott „lapot”: mértéktartóan komédiázott, s magán-monológjait is igen színporkázva mondta el. Pécsi Ildikó? Psota Irén? Váradi Hédi? Hát ők bizony elég tévovacsáknak mutatkoztak. Náluk sokkal jobb „válogatottakat” kívánunk legközelebbi műsorához Abody Bélának!

A. L.

Megoldódott a sándorfalvi erdő rejtélye

A tudatlanság ölt

Alig három hónappal ezelőtt jelent meg a felháborodás ezerféle hangját kiváltó hír: a sándorfalvi erdőben március 18-án egy pirdobozba csomagolt — már oszlásnak indult — csecsemő holttestére bukkantak.

A vizsgálat szerint a gyermeket közvetlenül születése után megfojtották. Széleskörű nyomozás indult, s a közvélemény megnyugvására a rendőrség munkája rövidesen sikerrel is járt: letartóztatták Cs. Ilona 17 éves fiatal sándorfalvi lakost, aki beismerte vallomást tett.

Emberölés vádjával most került a szegedi megyei bíróság dr. Laluska Pál tanácsa elé. A kétnapos tárgyaláson fény derült a fiatal lány tragédiájára, amely egyben szomorú tanulság is a fejlődő, ám egyes esetekben mégis nagyon elmaradt falu számára.

Cs. Ilona 16 esztendő volt, amikor túlkorossága miatt felmentették a tanulás alól. Hat általános osztályt végzett addig: gyenge szellemi képessége, a hallatlanul rossz családi körülmények (alkoholista apa, aki rendre elissza keresetét és késsel zavarásza családját), miatt képtelen többre. Az iskola befejezése után azonnal kölcsű anyától, a falutól, amely csak a „megesett leányt” nézi, és egyáltalán attól: mi lesz a gyerekkel.

Vannak nők, akiknek csak tüzetes megfigyelés után lehet felfedezni a terheséget. Ezek közé tartozik Cs. Ilona is. Másfél hónappal a szü-

csolatos kérdésekkel sincs tisztában. Édesanyja ősi fogású parasztasszony, akit senki sem magyarázott meg soha semmit.

Ebben a milióban egy márciusi reggelen megjelent a 27 esztendő sógor (aki mellesleg vérszerinti rokon) és az egyedül otthonlevő, éppen ebédozó lány ágyába feküdt.

Mennyire tiltakozott a lány, mennyire félemlítette meg a sógort, ez az ügy szempontjából csak annyitalan érdekes, hogy erkölcsi alapon elsősorban nem a lány hibáztatható. Mint ahogy nem ő hibás abban sem, hogy a hiányos tájékoztatás és megelőzés következtében ma, az atomkor szak küszöbén nem tudtuk elszakítani azt a nagyfokú szegényeztetést és szellemi, amely a „következménnyel” jár falvainkban. S itt nem elsősorban a „falu szájáról” van szó, hanem arról, hogy sokan — Ilona sem — még csak nem is hallottak a terhességmegszakításról vagy az állami gondozásba adás lehetőségéről.

Ilona csak akkor eszmélt állapotára, amikor szíve alatt megmozdult a gyermek. S ekkor kezdett félni. A részeseges apától, a puritán erkölcsű anyától, a falutól, amely csak a „megesett leányt” nézi, és egyáltalán attól: mi lesz a gyerekkel.

Vannak nők, akiknek csak tüzetes megfigyelés után lehet felfedezni a terheséget. Ezek közé tartozik Cs. Ilona is. Másfél hónappal a szü-

lés előtt még végigtáncolta a szilvesztert... Ezután következett az a februári reggel, amikor — a véletlenek hogy tudnak közrejátszani! — egyedül maradt otthon és megjötték a fájások. Magányosan, teljesen az ösztöneire bízva szülte meg az egészséges fiúgyermekét. S aztán...

Orvosszakértői vélemény: „Tekintve a vádlott fogvatékos szellemi képességeit, ebben a helyzetben aligha volt képes felismerni a cselekmény társadalmi veszélyességét...”

Az ítélet: „...a szegedi megyei bíróság fiatalkorú Cs. Ilonát emberölés bűntette miatt 10 hónapi felfüggesztett szabadságvesztésre ítéli.”

Részlet a bírói indoklásból: „Cs. Ilona a legelémebb tájékoztatást sem szerezte meg az életről, életviteléről viszont tetteig mégsem volt egyetlen kifogás sem... A bírói gyakorlatban meglehetősen ritka, hogy emberölés büntette nyomán — legyen az csecsemőgyilkosság — a cselekményen túl csak enyhítő körülmények jelentkezzenek a tárgyalás során, mint az Cs. Ilona esetében történt. Ezek alapján tehát a bíróság úgy látja, hogy a büntetés céljai akkor is érvényesülnek, ha a vádlottnak nem kell a szabadságvesztést letöltenie.”

Az ítéletben mind a vádat képviselő ügyész, mind a védelem megnyugodott, így jogerős.

Zékány János

CSOPORTOS KIHORDÁSOS

előfizetési étkeztetést

vállalunk. Alfröldi Üzemi Vendéglátó Vállalat 6. sz. telepe. Hajnóczy u. 15. Telefon: 12-193.

xS. 180 585